

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК II

**Робоча програма
для студентів спеціальності
071 "Облік і оподаткування"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017**

УДК 657.15(07)
ББК 65.052.226р
Ф 59

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку.
Протокол № 2 від 20.09.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: Ю. Д. Малярєвський
Л. В. Безкоровайна
О. В. Фартушняк
І. Ю. Пасічник

Фінансовий облік II : робоча програма для студентів спеціальності 071 "Облік і оподаткування" першого (бакалаврського) рівня : [Електронне видання] / уклад. Ю. Д. Малярєвський, Л. В. Безкоровайна, О. В. Фартушняк, І. Ю. Пасічник. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 51 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями і темами. Наведено плани лекцій, практичних занять, рекомендовану літературу, систему оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 071 "Облік і оподаткування" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 657.15(07)
ББК 65.052.226р

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Зміни в політичному й економічному житті країни вимагають нових підходів до управління, пошуку форм, які відповідали б ринковим відносинам. Налагоджена робота в умовах ринку неможлива без системи фінансового обліку, контролю і подальшого аналізу господарської діяльності. Нині облік покликаний підказувати, що треба зробити, щоб підприємство працювало ефективно і рентабельно. У ринкових умовах фінансовий облік виходить далеко за рамки простої реєстрації фінансових операцій.

Вивчення фінансового обліку зумовлює необхідність переусвідомити критерії формування облікової політики підприємств, порядку визнання і оцінки, а також встановлення взаємозв'язку між елементами фінансової звітності.

За допомогою облікової інформації можна оптимально використовувати наявні ресурси, контролювати поточну діяльність підприємства, планувати його стратегію й тактику, усунути суб'єктивність під час прийняття рішень, прогнозувати показники розвитку підприємства та виявляти резерви підвищення ефективності виробництва.

Фінансовий облік II охоплює довгострокові та короткострокові зобов'язання підприємства, його власний капітал, доходи та витрати.

Навчальна дисципліна "Фінансовий облік II" є базовою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеня "бакалавр" спеціальності 071 "Облік і оподаткування" усіх форм навчання.

Вивчення навчальної дисципліни повинно сприяти прагненню студентів до одержання і збагачення знань, зацікавленості в пізнавальній діяльності, виробленні нового типу економічного мислення, навичок самостійної роботи з інструктивним і законодавчим матеріалом, додатковою літературою, формуванню самостійності та творчої активності в момент прийняття рішень, принциповості, ініціативності, професійної етики, моральних якостей.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: денна форма навчання – 7; заочна форма навчання – 11	Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"	Базова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"	Рік підготовки	
		3-й	4-й
Семестр			
5-й		7–8-й	
Загальна кількість годин: денна форма навчання – 252; заочна форма навчання – 396	Освітній ступінь: перший (бакалаврський)	Лекції	
		28 год	24 год
Практичні, семінарські			
38 год		22 год	
Лабораторні			
38 год		–	
Самостійна робота			
148 год		350 год	
Вид контролю			
екзамен			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6; самостійної роботи студента – 10			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 70,2 %;

для заочної форми навчання – 13 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання цієї навчальної дисципліни є формування системи знань з теорії та практики ведення фінансового обліку II.

Основними **завданнями** вивчення цієї навчальної дисципліни є: оволодіння знаннями, практичними навичками та формування компетентності фахівця, здатного організувати та вести на підприємствах фінансовий

облік зобов'язань, власного капіталу, доходів та витрат з метою визначення фінансового результату та відображення його у фінансовій звітності.

Об'єктом навчальної дисципліни є система організації обліку та операцій з зобов'язаннями, власним капіталом, доходами і витратами підприємства.

Предметом навчальної дисципліни є методика та методологія організації і ведення фінансового обліку II на підприємстві.

Вивчення дисципліни повинно сприяти прагненню студентів до одержання і збагачення знань, зацікавленості в пізнавальній діяльності, виробленні нового типу економічного мислення, навичок самостійної роботи з інструктивним і законодавчим матеріалом, додатковою літературою, формуванню самостійності та творчої активності в момент прийняття рішень, принциповості, ініціативності, професійної етики, моральних якостей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

терміни, які використовуються в цій дисципліні; основні законодавчі та нормативні акти, якими регламентуються питання фінансового обліку II; первинну і зведену бухгалтерську документацію по всіх об'єктах обліку; господарські процеси, операції, ситуації, що виникають у процесі ведення фінансового обліку; бухгалтерські записи, що здійснюються на підставі господарських операцій за звітний період; бухгалтерські реєстри, журнали, Головну книгу, зведену документацію, звітність; організацію бухгалтерського обліку на підприємствах різних форм власності;

вміти:

відображати в обліку короткострокові позики, поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, розрахунки з постачальниками, учасниками, з іншими кредиторами;

виконувати розрахунки за податками і платежами, з нарахування дивідендів;

відображати в обліку довгострокові зобов'язання;

проводити розрахунки і облік нарахування оплати праці, єдиного соціального внеску тощо;

відображати в обліку формування власного капіталу;

проводити облік доходів різних видів діяльності та витрат і списання їх на фінансові результати діяльності підприємства.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними **компетентностями**, що наведені в табл. 2.1.

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
ФО II* 1	Приймати оптимальні господарські рішення з відображення в обліку операцій з зобов'язаннями	Визначати склад та особливості обліку й оцінювання зобов'язань підприємства
		Відображати операції з довгостроковими та поточними зобов'язаннями у первинних документах та бухгалтерських регістрах
		Відображати довгострокові та поточні зобов'язання на рахунках обліку
		Формувати інформацію зобов'язання для звітності підприємства
ФО II 2	Розробляти ефективні рішення з відображення в обліку розрахунків з оплати праці та утримання з неї	Визначати форми і системи оплати праці та склад фонду оплати праці
		Відображати розрахунки з оплати праці у первинних документах та бухгалтерських регістрах
		Відображати розрахунки з оплати праці на рахунках обліку
		Здійснювати розрахунки утримань із заробітної плати та нарахувань на фонд оплати праці
		Формувати інформацію про працю та її оплату для звітності підприємства
ФО II 3	Здійснювати облік доходів і витрат підприємства від різних видів діяльності	Здійснювати класифікацію витрат за різними ознаками
		Здійснювати класифікацію доходів за видами діяльності підприємства
		Відображати формування доходів і витрат у первинних документах і бухгалтерських регістрах
		Відображати формування доходів і витрат на рахунках бухгалтерського обліку
		Здійснювати списання доходів і витрат на фінансовий результат діяльності підприємства
		Відображати доходи і витрати підприємства у звітності

1	2	3
ФО II 4	Приймати оптимальні господарські рішення з відображення в обліку власного капіталу підприємства	Визначати складові власного капіталу та порядок їх формування
		Відображати формування власного капіталу на рахунках бухгалтерського обліку
		Формувати інформацію про власний капітал для складання звітності підприємства

* ФО II – Фінансовий облік II

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування з навчальної дисципліни "Фінансовий облік II" відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в табл. А.1 додатка А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Короткострокові та довгострокові зобов'язання і їх облік

Тема 1. Облік короткострокових зобов'язань

1.1. Сутність і види зобов'язань.

Методологічні основи обліку зобов'язань: П(С)БО 11 "Зобов'язання".

Короткострокові зобов'язання та їх склад.

1.2. Облік короткострокових кредитів банків.

Короткострокові кредити банків. Порядок отримання короткострокових кредитів у банківських установах та документування. Аналітичний облік короткострокових кредитів банків.

1.3. Облік короткострокових векселів виданих.

Короткострокові векселі видані. Терміни за вексельними операціями. Документування господарських операцій з векселями. Синтетичний та аналітичний облік виданих короткострокових векселів.

1.4. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Розрахунки з постачальниками та підрядниками. Аналітичний облік розрахунків з постачальниками та підрядниками.

1.5. Облік розрахунків за іншими операціями.

Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями. Визначення суми поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями на дату балансу.

Синтетичний та аналітичний облік поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями.

Розрахунки за іншими операціями: розрахунки, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утриманими для продажу; розрахунки за авансами одержаними; розрахунки за нарахованими відсотками; розрахунки з іншими кредиторами. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків за іншими операціями. Документування господарських операцій за розрахунками з авансів одержаних, за нарахованими відсотками та з іншими кредиторами.

Тема 2. Облік довгострокових зобов'язань

2.1. Сутність та склад довгострокових зобов'язань.

Класифікація довгострокових зобов'язань та їх сутність.

2.2. Облік довгострокових кредитів банків та інших позик.

Довгострокові кредити банків та інші позики. Синтетичний та аналітичний облік довгострокових кредитів банків та інших позик. Рахунки обліку та їх економічний зміст. Складання бухгалтерських проведення за операціями з довгостроковими кредитами банків та іншими позиками.

2.3. Облік довгострокових векселів виданих.

Довгострокові векселі видані. Синтетичний та аналітичний облік господарських операцій за довгостроковими векселями виданими. Рахунки обліку та їх економічний зміст.

2.4. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями.

Довгострокові зобов'язання за облігаціями. Визначення та класифікація облігацій підприємства. Відображення в обліку довгострокових облігацій випущених з премією, дисконтом. Нарахування відсотків до сплати та амортизації премії і дисконту. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків за випущеними облігаціями.

2.5. Облік довгострокових зобов'язань з оренди.

Довгострокові зобов'язання з оренди. Визначення фінансової оренди та її сутність. Відображення в обліку довгострокових зобов'язань з фінансової оренди. Розподіл орендних платежів на мінімальні, винагороду

та за об'єкт оренди і відображення їх в обліку. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з фінансової оренди. Особливості бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань з оренди цілісних майнових комплексів.

2.6. Облік відстрочених податкових та інших довгострокових зобов'язань.

Порядок виникнення відстрочених податкових зобов'язань та їх облік. Склад інших довгострокових зобов'язань, особливості відображення їх в обліку.

Тема 3. Облік праці та її оплати

3.1. Методологічні основи обліку праці та її оплати.

Методологічні основи обліку праці та її оплати: П(С)БО 26 "Виплати працівникам".

3.2. Склад фонду оплати праці.

Складові частини фонду оплати праці та штатний розпис. Основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати.

3.3. Облік використання робочого часу та виробітку.

Методи обліку явок на роботу. Табелі обліку робочого часу.

3.4. Облік нарахувань різних видів оплати праці.

Нарахування заробітної плати за відрядної та погодинної оплати. Розподіл заробітної плати між працівниками бригади.

Відпустки працівникам та їх види й оплата.

Розрахунок середньої заробітної плати для оплати за листками непрацездатності, щорічної відпустки, за дні у відрядженнях, вихідної допомоги.

Визначення суми виплати за листками непрацездатності. Відображення нарахованих виплат в обліку.

3.5. Облік утримань із заробітної плати та нарахувань на фонд оплати праці.

Визначення суми утримань і відрахувань єдиного соціального внеску. Відображення в обліку розрахунків зі страхування.

Тема 4. Облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами

4.1. Облік розрахунків за податками і платежами.

Аналітичний облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами, у тому числі: податок з доходів фізичних осіб; податок на прибуток; податок на додану вартість та ін.

4.2. Нарахування та строки перерахування податків та платежів до бюджету.

Відображення в обліку нарахування та перерахування податків і платежів.

Змістовий модуль 2

Облік доходів, витрат, фінансових результатів та власного капіталу підприємства

Тема 5. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства

5.1. Методологічні основи обліку доходів і витрат. Оцінювання та визнання доходів і витрат.

Методологічні основи обліку доходів і витрат: П(С)БО 15 "Дохід" і П(С)БО 16 "Витрати".

Визначення доходів. Оцінювання доходів: вартість за договором; справедлива вартість; поточна вартість; скидка, накидка ціни. Визнання доходів: умови визнання доходів; дохід, визнаний в момент передачі; дохід, визнаний після передачі; дохід, визнаний до передачі.

Визначення витрат.

5.2. Облік доходів основної діяльності.

Склад та відображення в обліку доходів основної діяльності.

5.3. Облік інших доходів операційної діяльності.

Склад та відображення в обліку доходів іншої операційної діяльності.

5.4. Облік доходів фінансової діяльності.

Сутність фінансової діяльності підприємства. Відображення в обліку доходів від фінансової діяльності.

5.5. Облік доходів інвестиційної діяльності.

Сутність інвестиційної діяльності підприємства. Відображення в обліку доходів від інвестиційної діяльності підприємства.

5.6. Облік витрат основної діяльності.

Порядок відображення в обліку витрат основної діяльності підприємства.

5.7. Інші операційні витрати, їх склад та облік.

Відображення в обліку інших операційних витрат.

5.8. Облік витрат фінансової діяльності.

Порядок відображення в обліку витрат фінансової діяльності.

5.9. Облік витрат інвестиційної діяльності.

Порядок відображення в обліку витрат інвестиційної діяльності.

5.10. Особливості визначення фінансових результатів діяльності.

Визначення фінансових результатів діяльності: валового прибутку (збитку); фінансового результату від операційної діяльності; результату фінансових операцій; результату іншої діяльності; чистого прибутку (збитку).

Трансформаційна таблиця для визначення фінансових результатів діяльності та закриття рахунків доходів і витрат.

Тема 6. Облік доходів майбутніх періодів

6.1. Сутність доходу майбутніх періодів.

Сутність доходу майбутніх періодів і порядок його визнання.

6.2. Особливості відображення в бухгалтерському обліку отриманих доходів майбутніх періодів.

Включення доходів майбутніх періодів до складу доходів звітного періоду.

Синтетичний та аналітичний облік доходів майбутніх періодів. Бухгалтерський рахунок обліку майбутніх періодів, його економічна характеристика.

Тема 7. Облік власного капіталу

7.1. Методологічні основи обліку власного капіталу.

Сутність, функції, правові основи та структура власного капіталу.

7.2. Формування статутного капіталу та його облік.

Формування статутного капіталу на підприємствах різних форм власності. Збільшення, зменшення статутного капіталу. Документальне оформлення змін статутного капіталу.

Сутність та створення пайового капіталу.

Вилучений капітал та господарські операції з ним.

Операції, які змінюють величину власного капіталу.

7.3. Облік капіталу в дооцінках та додаткового капіталу.

Особливості обліку дооцінки необоротних активів.

Призначення та складові додаткового капіталу.

7.4. Облік та використання резервного капіталу.

Створення та використання резервного капіталу.

7.5. Облік нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).

Визначення нерозподіленого прибутку (непокритого збитку), використання та покриття.

7.6. Облік та склад забезпечень майбутніх витрат і платежів.

Сутність та склад забезпечення майбутніх витрат і платежів: забезпечення виплат відпусток, забезпечення гарантійних зобов'язань, матеріального заохочення.

7.7. Облік цільового фінансування і цільових надходжень.

Сутність цільового фінансування і цільових надходжень та господарські операції з ними.

Тема 8. Фінансова звітність підприємства

8.1. Сутність фінансової звітності підприємств та її користувачі.

8.2. Призначення Балансу.

8.3. Структура Звіту про фінансові результати, статті та елементи.

8.4. Призначення та структура Звіту про рух грошових коштів.

8.5. Звіт про власний капітал та його показники.

8.6. Зміст приміток до річної фінансової звітності.

4. Структура навчальної дисципліни

На початку вивчення дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з програмою дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її змістових модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання навчальної роботи.

Навчальний процес згідно з робочою програмою навчальної дисципліни "Фінансовий облік II" здійснюється у таких формах: лекційні, практичні, лабораторні заняття; контрольні заходи; самостійна робота студентів.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання змістових модулів. Кожний змістовий модуль – це відносно самостійний, окремий блок дисципліни, який логічно поєднує кілька її навчальних елементів за змістом та взаємозв'язками.

Тематичний план дисципліни "Фінансовий облік II" складається з двох змістових модулів і містить 8 тем (табл. 4.1).

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	усього	у тому числі				у тому числі			
		лекційні	практичні	лабораторні	самостійна робота	усього	лекційні	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Короткострокові та довгострокові зобов'язання і їх облік									
<i>Тема 1. Облік короткострокових зобов'язань</i>	25	2	4	4	15	42	2	2	38
<i>Тема 2. Облік довгострокових зобов'язань</i>	27	4	4	4	15	52	2	2	48
<i>Тема 3. Облік праці та її оплати</i>	47	6	8	8	25	69	6	6	57
<i>Тема 4. Облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами</i>	16	2	2	2	10	26	2	1	23
Разом за змістовим модулем 1	115	14	18	18	65	189	12	11	166
Змістовий модуль 2. Облік доходів, витрат, фінансових результатів та власного капіталу підприємства									
<i>Тема 5. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства</i>	53	7	8	8	30	71	6	6	59
<i>Тема 6. Облік доходів майбутніх періодів</i>	15	1	2	2	10	30	1	1	28
<i>Тема 7. Облік власного капіталу</i>	31	4	6	6	15	36	4	3	29
<i>Тема 8. Фінансова звітність підприємства</i>	20	2	4	4	10	52	1	1	50
Разом за змістовим модулем 2	119	14	20	20	65	189	12	11	166
<i>Підготовка до екзамену</i>	14	–	–	–	14	14	–	–	14
<i>Передекзаменаційні консультації</i>	2	–	–	–	2	2	–	–	2
<i>Екзамен</i>	2	–	–	–	2	2	–	–	2
Усього годин за модулями	252	28	38	38	148	396	24	22	350

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування завдяки індивідуальному виконанню студентом відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язання їх на занятті.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участі студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, виконання контрольних робіт, їх перевірку, оцінювання.

Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття, враховуються під час виставлення поточної модульної оцінки (практичний модульний контроль) з цієї навчальної дисципліни. Теми практичних занять наведено в табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Перелік тем практичних занять

Тема практичних занять	Кількість годин	Література
Змістовий модуль 1. Короткострокові та довгострокові зобов'язання і їх облік		
<i>Тема 1.</i> Облік короткострокових зобов'язань	4	[2; 6 – 10; 13; 16]
<i>Тема 2.</i> Облік довгострокових зобов'язань	4	[2; 6 – 10; 13; 16]
<i>Тема 3.</i> Облік праці та її оплати	8	[2; 6 – 10; 13; 15]
<i>Тема 4.</i> Облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами	2	[2; 6 – 10; 13; 16]
Змістовий модуль 2. Облік доходів, витрат, фінансових результатів та власного капіталу підприємства		
<i>Тема 5.</i> Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства	8	[2; 6 – 10; 13; 17]
<i>Тема 6.</i> Облік доходів майбутніх періодів	2	[2; 6 – 10]
<i>Тема 7.</i> Облік власного капіталу	6	[2; 6 – 10; 13; 18]
<i>Тема 8.</i> Фінансова звітність підприємства	4	[2; 6 – 10]
Разом годин за змістовими модулями	38	

5.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Тема 3. Облік праці та її оплати

Промислове підприємство ПАТ "Дніпроспецмаш" займається виготовленням електродвигунів та електронасосів. Ідентифікаційний код ЄДРПОУ – 24097854. На підприємстві діє 8-годинний режим роботи за 5-денного робочого тижня.

В інструментальному цеху підприємства працює 7 осіб. У березні місяці 20__ року було 22 робочі дні (або 176 годин). Вихідними були такі числа березня – 6, 7, 13, 14, 20, 21, 27, 28. Восьме березня – святковий день.

На підприємстві діють погодинно- та відрядно-преміальна системи оплати праці. Премія встановлюється у відсотках до суми основної заробітної плати за фактично відпрацьовані дні.

У табл. 5.2 наведено кваліфікаційний склад працівників інструментального цеху підприємства ПАТ "Дніпроспецмаш".

Необхідно:

1) скласти таблиць обліку використання робочого часу, користуючись даними, наведеними в табл. 5.2 та 5.3.

Період тимчасової непрацездатності О. В. Терещенко визначити, виходячи з листка непрацездатності серії АБВ № 441561;

Таблиця 5.2

Штатний розклад інструментального цеху підприємства ПАТ "Дніпроспецмаш"

Табельний №	Прізвище, ім'я, по батькові	Посада	Оклад, грн	Розряд	Годинна тарифна ставка, грн	Премія, % до основної зарплати
1	2	3	4	5	6	7
0401	Терещенко Олег Васильович	начальник цеху	5 125	–	–	20
0402	Захаров Андрій Володимирович	старший майстер	3 475	–	–	20
0403	Колупаєв Степан Петрович	механік-енергетик	3 130	–	–	15

1	2	3	4	5	6	7
0404	Хахліна Інеса Романівна	інженер-технолог	3 350	–	–	20
0216	Євтюшин Дмитро Андрійович	токарь	–	6	19,91	10
0409	Ратнік Олена Павлівна	слюсар-електрик	–	4	17,72	10
0410	Крамарчук Руслан Володимирович	слюсар-фрезерувальник (бригадир)	–	5	18,26	20

Таблиця 5.3

Інформація для заповнення таблиця обліку використання робочого часу за березень 20__ року

Прізвище, ім'я, по батькові	Робота у складі бригади	Відрадженья	Основна щорічна відпустка, календарних днів	Оплачувана тимчасова непрацездатність	Робота у вихідні дні	Прогнули	Відпрацьовано надурочно
О. В. Терещенко	–	–	–	?	–	–	–
А. В. Захаров	–	30.03 – 31.03	24 з 04.03	–	–	–	–
С. П. Колупаєв	–	–	–	–	–	09.03	–
І. Р. Хахліна	–	15.03 – 17.03	–	–	13.03 – 4 години	–	–
Д. А. Євтюшин	01.03 – 04.03	–	14 з 15.03	05.03 – 11.03	–	–	–
О. П. Ратнік	01.03 – 04.03	–	–	25.03 – 30.03	–	–	09.03 – 2 години
Р. В. Крамарчук	01.03 – 04.03	–	–	–	–	–	–

2) підрахувати загальну кількість фактично відпрацьованих днів та годин, а також кількість днів та годин неявок за кожним працівником та за цехом в цілому.

Табель обліку використання робочого часу було підписано такими особами: 31 березня – відповідальною особою – старшим майстром А. В. Захаровим та начальником інструментального цеху – О. В. Терещенко; 1 квітня – заступником начальника відділу кадрів – О. Л. Матвєєвою.

6. Теми лабораторних занять

Лабораторне заняття – це форма навчального заняття, за якої студент під керівництвом викладача особисто проводить імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень навчальної дисципліни. У ході лабораторних робіт студент набуває професійних компетенцій та практичних навичок роботи з комп'ютерним обладнанням відповідними програмними продуктами. За результатами виконання завдання на лабораторному занятті студенти оформляють індивідуальні звіти про його виконання та захищають ці звіти перед викладачем (табл. 6.1).

Таблиця 6.1

Перелік тем лабораторних занять

Назва теми	Програмні питання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Короткострокові та довгострокові зобов'язання і їх облік			
<i>Тема 1.</i> Облік короткострокових зобов'язань	<i>Завдання 1.</i> Автоматизований облік короткострокових зобов'язань підприємства	4	[2; 6 – 10; 13; 16]
<i>Тема 2.</i> Облік довгострокових зобов'язань	<i>Завдання 2.</i> Автоматизований облік довгострокових зобов'язань підприємства	4	[2; 6 – 10; 13; 16]
<i>Тема 3.</i> Облік праці та її оплати	<i>Завдання 3.</i> Автоматизований облік праці та розрахунків з працівниками за заробітною платою	8	[2; 6 – 10; 13; 15]

1	2	3	4
Тема 4. Облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами	Завдання 4. Автоматизований облік розрахунків з бюджетом за податками і обов'язковими платежами	2	[2; 6 – 10; 13; 16]
Змістовий модуль 2. Облік доходів, витрат, фінансових результатів та власного капіталу підприємства			
Тема 5. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства	Завдання 6. Автоматизований облік доходів і витрат від операційної, фінансової та іншої діяльності. Відображення в обліку формування фінансових результатів	8	[2; 6 – 10; 13; 17]
Тема 6. Облік доходів майбутніх періодів	Завдання 7. Автоматизований облік доходів майбутніх періодів	2	[2; 6 – 10]
Тема 7. Облік власного капіталу	Завдання 8. Автоматизований облік формування і використання власного капіталу підприємства	6	[2; 6 – 10; 13; 18]
Тема 8. Фінансова звітність підприємства	Завдання 9. Формування фінансової звітності підприємства за автоматизованої системи обліку	4	[2; 6 – 10]
Усього годин		38	

6.1. Приклади типових завдань для лабораторних робіт за темами

Тема 7. Облік власного капіталу

Завдання 1. Заповнити довідник "Фізичні особи".

Доступ: Довідники – Управління персоналом – Фізичні особи.

Створити елементи довідника: Симоненко Іван Олександрович, Максименко Володимир Петрович.

Завдання 2. Відобразити операцію за внеском до зареєстрованого (статутного) капіталу засновником грошових коштів шляхом їх зарахування на поточний рахунок підприємства в банку.

Доступ: Документи – Управління грошовими коштами – Платіжне доручення вхідне.

Завдання 3. Відобразити операцію за внеском до зареєстрованого (статутного) капіталу засновником грошових коштів шляхом їх зарахування до каси.

Доступ: Документи – Управління грошовими коштами – Прибутковий касовий ордер. Операція – отримання готівкових грошових коштів, інше надходження грошових коштів.

Дані для виконання завдань 1 – 3.

ТОВ "Крептех" сформувало статутний капітал в сумі 80 000 грн. Одним із його засновників є Симоненко Іван Олександрович, який 01 числа поточного місяця вніс до статутного капіталу грошові кошти шляхом їх зарахування на поточний рахунок в банку на суму 30 000 грн.

12 числа поточного періоду І. О. Симоненко вніс у касу 10 000 грн.

23 числа поточного періоду інший засновник – В. П. Максименко вніс до статутного капіталу монітор LG Flatron w2046s справедливою вартістю 13 600 грн, у тому числі ПДВ.

Завдання 4. Відобразити передачу грошових коштів, що надійшли до каси від засновника, з каси на поточний рахунок в банку.

Доступ: Документи – Управління грошовими коштами – Видатковий касовий ордер. Операція – внесок готівкою в банк (для цього спочатку потрібно заповнити заяву на переказ готівки).

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 58,73 % (148 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення

дисципліни (252 години). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС містить: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних занять; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання завдань для самостійного опрацювання за вивченою темою; написання есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до екзамену.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Короткострокові та довгострокові зобов'язання і їх облік				
<i>Тема 1. Облік короткострокових зобов'язань</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання завдань для самоконтролю, огляд нормативно-законодавчої бази (П(С)БО 11 "Зобов'язання"), підготовка есе за проблематикою з теми, підготовка до контрольної роботи за темою	15	Презентація результатів, перевірка завдань для самоконтролю, письмова контрольна робота за темою	[2; 6 – 10; 13; 16]

Продовження табл. 7.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 2. Облік довгострокових зобов'язань</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання завдань для самоконтролю, огляд нормативно-законодавчої бази (П(С)БО 11 "Зобов'язання"), підготовка есе за проблематикою з теми, підготовка до контрольної роботи за темою	15	Презентація результатів, перевірка завдань для самоконтролю, письмова контрольна робота за темою	[2; 6 – 10; 13; 16]
<i>Тема 3. Облік праці та її оплати</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання завдань для самоконтролю, огляд нормативно-законодавчої бази, підготовка есе за проблематикою з теми, підготовка до контрольної роботи за темою	25	Презентація результатів, перевірка завдань для самоконтролю, письмова контрольна робота за темою	[2; 6 – 10; 13; 15]
<i>Тема 4. Облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання завдань для самоконтролю, огляд нормативно-законодавчої бази, підготовка есе за проблематикою з теми, підготовка до контрольної роботи за темою	10	Презентація результатів, перевірка завдань для самоконтролю, письмова контрольна робота за темою	[2; 6 – 10; 13; 16]
Усього за змістовим модулем 1		65		
Змістовий модуль 2. Облік доходів, витрат, фінансових результатів та власного капіталу підприємства				
<i>Тема 5. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання завдань для самоконтролю, огляд нормативно-законодавчої бази (П(С)БО 15 "Дохід" та П(С)БО 16 "Витрати"), підготовка есе за проблематикою з теми, підготовка до контрольної роботи за темою	30	Презентація результатів, перевірка завдань для самоконтролю, письмова контрольна робота за темою	[2; 6 – 10; 13; 17]

Закінчення табл. 7.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 6. Облік доходів майбутніх періодів</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання завдань для самоконтролю, підготовка есе за проблематикою з теми, підготовка до контрольної роботи за темою	10	Презентація результатів, перевірка завдань для самоконтролю, письмова контрольна робота за темою	[2; 6 – 10]
<i>Тема 7. Облік власного капіталу</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання завдань для самоконтролю, підготовка есе за проблематикою з теми, підготовка до контрольної роботи за темою	15	Презентація результатів, перевірка завдань для самоконтролю, письмова контрольна робота за темою	[2; 6 – 10; 13; 18]
<i>Тема 8. Фінансова звітність підприємства</i>	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання завдань для самоконтролю, огляд нормативно-законодавчої бази (НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до складання фінансової звітності", підготовка есе за проблематикою з теми, підготовка до контрольної роботи за темою	10	Презентація результатів, перевірка завдань для самоконтролю, письмова контрольна робота за темою	[2; 6 – 10]
<i>Усього за змістовим модулем 2</i>		65		
<i>Підготовка до екзамену</i>		14		
<i>Передекзаменаційна консультація</i>		2		
<i>Екзамен</i>		2		
<i>Усього за модулями</i>		148		

7.1. Проблематика есе з навчальної дисципліни

1. Особливості відображення в обліку отримання кредиту банку в національній та іноземній валюті.
2. Відображення в обліку використання векселів.
3. Наявні форми розрахунків з постачальниками і підрядниками та їх відображення в обліку.

4. Особливості відображення в обліку довгострокових зобов'язань за облігаціями.
5. Порядок обліку фінансової оренди.
6. Особливості нарахування заробітної плати під час використання різних форм та систем оплати праці.
7. Порядок використання податкової соціальної пільги під час розрахунку податку з доходів фізичних осіб.
8. Порядок здійснення утримань із заробітної плати працівників.
9. Особливості визнання доходів підприємства.
10. Склад та особливості відображення в обліку доходів від операційної діяльності.
11. Склад та особливості відображення в обліку доходів від фінансової діяльності.
12. Склад та особливості відображення в обліку доходів від іншої діяльності.
13. Порядок визнання витрат підприємства.
14. Склад та особливості обліку витрат операційної діяльності.
15. Склад та особливості обліку витрат фінансової діяльності.
16. Склад та особливості обліку витрат іншої діяльності.
17. Порядок формування фінансових результатів діяльності підприємства.
18. Порядок обліку витрат майбутніх періодів.
19. Особливості формування статутного капіталу підприємств різної форми власності.
20. Особливості формування резервного капіталу підприємства.
21. Порядок відображення в обліку дооцінки необоротних активів.
22. Порядок обліку доходів майбутніх періодів.
23. Взаємозв'язок форм фінансової звітності.

7.2. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Облік короткострокових зобов'язань

1. Склад короткострокових позик та їх облік на бухгалтерських рахунках.
2. Склад поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями і відображення її на бухгалтерських рахунках.
3. Первинна документація за відображенням розрахунків з постачальниками і підрядниками.

4. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з постачальниками і підрядниками.
5. Відображення в обліку розрахунків за векселями виданими.
6. Облік розрахунків з учасниками.
7. Облік іншої поточної кредиторської заборгованості.

Тема 2. Облік довгострокових зобов'язань

1. Довгострокові позики, їх види та облік.
2. Синтетичний облік виданих довгострокових векселів постачальникам та іншим кредиторам.
3. Зобов'язання за облігаціями, які відносяться до довгострокових.
4. Виникнення відстрочених податкових активів або зобов'язань.
5. Облік довгострокових зобов'язань з оренди.

Тема 3. Облік праці та її оплати

1. Значення обліку праці та його оплати в умовах ринкової економіки.
2. Організація обліку особового складу.
3. Форми і системи оплати праці.
4. Визначення заробітку за різних систем оплати праці.
5. Мета й механізм складання розрахункових і платіжних відомостей.
6. Бухгалтерські записи відображення нарахування заробітної плати, облікові реєстри, які використовуються при цьому.
7. Бухгалтерські проводки з утримання із заробітку і які облікові реєстри при цьому використовуються.
8. Порядок утримань із заробітної плати, їх відображення в обліку.
9. Методика розрахунку оплати тарифної відпустки і записи в обліку, якими це фіксується.
10. Розрахунок допомоги з тимчасової непрацездатності, джерела оплати, відображення на бухгалтерських рахунках.
11. Порядок бухгалтерського обліку нарахувань на зарплату згідно з чинним законодавством.
12. Джерело інформації для складання форм звітності з праці.

Тема 4. Облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами

1. Види податків та обов'язкових платежів до бюджету.
2. Облік розрахунків за податками і платежами.

Тема 5. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства

1. Критерії визначення доходів за П(С)БО 15.
2. Визначення доходу від реалізації продукції.
3. Склад і облік інших операційних доходів.
4. Склад і облік доходів від фінансових операцій.
5. Склад і облік інших доходів підприємства.
6. Критерії визначення витрат за П(С)БО 16.
7. Склад і облік адміністративних витрат та витрат на збут.
8. Склад і облік інших операційних витрат.
9. Склад і облік витрат фінансової діяльності.
10. Склад і облік інших витрат підприємства.
11. Облік податку на прибуток підприємства.
12. Особливості та порядок списання доходів і витрат на фінансовий результат діяльності підприємства.

Тема 6. Облік доходів майбутніх періодів

1. Склад доходів майбутніх періодів.
2. Особливості обліку і розподілу витрат майбутніх періодів.

Тема 7. Облік власного капіталу

1. Роль і призначення зареєстрованого капіталу.
2. Формування статутного капіталу.
3. Формування пайового капіталу.
4. Ведення синтетичного й аналітичного обліку неоплаченого капіталу.
5. Облік додаткового капіталу.
6. Порядок створення і використання резервного капіталу.
7. Склад нерозподіленого прибутку і непокритих збитків та їх формування.
8. Облік нерозподіленого прибутку (непокритого збитку).
9. Ведення синтетичного й аналітичного обліку вилученого капіталу.
10. Склад майбутніх витрат і платежів.
11. Призначення цільового фінансування і цільових надходжень.
12. Процес створення цільового фінансування і цільових надходжень.
13. Бухгалтерські проводки з обліку цільового фінансування і цільових надходжень.

Тема 8. Фінансова звітність підприємства

1. Склад річної та квартальної фінансової звітності.
2. Порядок формування показників для складання фінансової звітності підприємства.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних і самостійних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

- а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:
консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);
- б) за засвоєнням практичного матеріалу:
консультації індивідуальні та групові;
- в) для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу:
індивідуальне здавання виконаних робіт;
підготовка матеріалу для написання есе;
підготовка до друку наукової статті або тез доповіді.

9. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни "Фінансовий облік II" для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як: лекції проблемного характеру; робота в малих групах; мозкові атаки; кейс-метод; ділові та рольові ігри; тренінги; презентації (табл. 9.1 і 9.2).

Лекції проблемного характеру спрямовані на розвиток логічного мислення студентів, при цьому лектор задає запитання, які спонукають студента сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді або розв'язання проблемної ситуації. На поставлені питання лектор відповідає самостійно, не чекаючи відповідей студентів. Лекції проблемного характеру присвячені питанням, що недостатньо розроблені

у законодавчій та методично-інструктивній літературі, але є актуальними в обліковій роботі на підприємствах.

Таблиця 9.1

**Розподіл форм та методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни**

Теми занять	Практичне застосування навчальних технологій
<i>Тема 1.</i> Облік короткострокових зобов'язань	Міні-лекція, семінар-дискусія з обліку короткострокових зобов'язань
<i>Тема 2.</i> Облік довгострокових зобов'язань	Лекція проблемного характеру з питань особливостей обліку довгострокових зобов'язань; презентація результатів роботи в малих групах. Кейс-метод застосовується під час складання первинних документів. Практичне заняття з обліку довгострокових зобов'язань проводиться за допомогою використання кейс-методу
<i>Тема 3.</i> Облік праці та її оплати	Лекція проблемного характеру з питань обліку оплати праці. Мозкові атаки щодо вибору первинного документа для відображення обліку різних видів оплати праці. Презентація результатів роботи в малих групах
<i>Тема 4.</i> Облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами	Міні-лекція з питань обліку розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами, набуття практики нарахування різних видів податків та платежів за допомогою роботи в малих групах; презентація результатів роботи в малих групах
<i>Тема 5.</i> Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства	Лекція-дискусія з питань особливостей обліку та оцінювання доходів та витрат. Використання кейс-методу під час вирішення практичного завдання з обліку доходів та витрат
<i>Тема 6.</i> Облік доходів майбутніх періодів	Міні-лекція з питань особливостей обліку доходів майбутніх періодів; презентація результатів роботи в малих групах
<i>Тема 7.</i> Облік власного капіталу	Лекція проблемного характеру з питання обліку власного капіталу. Використання методу мозкової атаки щодо відображення в обліку складових власного капіталу
<i>Тема 8.</i> Фінансова звітність підприємства	Лекція проблемного характеру з питань складання фінансової звітності

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу і націлені на розширення знань студентів та пов'язання питань обліку безпосередньо з господарською діяльністю підприємства.

Лекційне заняття спонукає студентів до самостійного вивчення матеріалу та вирішення поставлених питань.

Лекції-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Робота в малих групах створює можливості для набуття навичок в обліковій роботі та усунення питань, що стали незрозумілими для студентів, у процесі обговорення між ними, без детальних інструкцій з боку викладача. Також робота в малих групах забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Презентації – виступи перед аудиторією – використовуються для презентації певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань з відображення в обліку активів.

Мозкові атаки – це метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає у тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за короткий термін.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Рольові ігри – це попередньо сплановані ролі студентів у вирішенні проблемної роботи, яка пов'язана з веденням обліку на підприємстві.

Таблиця 9.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
Тема 1. Облік короткострокових зобов'язань	Завдання. Оформлення документів на отримання кредиту банку. Відображення в обліку отримання банківського кредиту	Кейс-метод, презентації
Тема 2. Облік довгострокових зобов'язань	Завдання. Розрахунок амортизації премії та дисконту за облігаціями	Робота в малих групах, мозкові атаки

1	2	3
Тема 3. Облік праці та її оплати	Завдання. Розрахунок заробітної плати працівникам, сум за листками непрацездатності та оплати часу відпусток	Робота в малих групах, презентації
Тема 5. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства	Завдання. Визначення фінансового результату за різними видами діяльності підприємства	Робота в малих групах, мозкові атаки
Тема 7. Облік власного капіталу	Завдання. Відображення в обліку формування та використання складових власного капіталу підприємства	Робота в малих групах, мозкові атаки, презентації

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. додаток А) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних та лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів).

Модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегроване* оцінювання результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Поточний контроль з цієї навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

- активна робота на лекційних заняттях;
- активна участь у виконанні практичних завдань та презентації матеріалу;
- активна участь у виконанні лабораторних робіт;

захист завдань для самостійного вирішення;
перевірка есе за заданою тематикою;
проведення поточного тестування;
проведення письмової контрольної роботи;
експрес-опитування.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час лекційних, практичних та лабораторних занять проводиться за накопичувальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою під час розгляду виробничих ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. Під час оцінювання завдань для самостійного розв'язання увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здавання виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Письмова контрольна робота проводиться 4 рази за семестр та містить практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Зразок завдання поточної контрольної роботи

Завдання 1. Підприємство "Зоря" 4 травня на поточний рахунок отримало короткостроковий кредит банку в сумі 100 000 грн на умовах 25 % річних. За рахунок отриманих коштів було погашено заборгованість перед постачальниками за матеріали в сумі 75 000 грн, а також перед

працівниками з оплати праці – у сумі 25 000 грн. 18 травня від покупців на поточний рахунок була отримана оплата за раніше відвантажену готову продукцію – 126 000 грн. 4 червня підприємство "Зоря" погасило кредит та заборгованість за нарахованими відсотками, здійснивши перерахування коштів з поточного рахунку. Нарахування відсотків здійснюється із розрахунку 365 днів.

Необхідно: розрахувати суму відсотків за короткостроковим кредитом та відобразити господарські операції в обліку підприємства "Зоря" з поданням переліку первинних документів.

Завдання 2. Відповідно до договору купівлі-продажу підприємство "Адоніс" перерахувало постачальникові аванс за матеріали в сумі 36 000 грн (у тому числі ПДВ). Матеріали надійшли на склад підприємства. Крім того, підприємством було сплачено за транспортування матеріалів автотранспортній організації 1 200 грн, у тому числі ПДВ і зарплата з відрахуваннями працівникам підприємства, що займалися розвантаженням у сумі 145 грн.

Необхідно: відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку підприємства з поданням переліку первинних документів за кожною операцією та визначити первісну вартість запчастин.

Завдання 3. ТОВ "УБР" випускає устаткування й реалізує його на умовах фінансової оренди. Собівартість устаткування – 20 000 грн. Ціна реалізації – 33 600 грн, у тому числі ПДВ – 5 600 грн. Термін дії договору – 2 роки. Умовами договору передбачено, що орендна плата за устаткування містить:

вартість устаткування без ПДВ – 28 000 грн;

винагорода за право користування устаткуванням – 10 000 грн;

сума мінімальних орендних платежів – 38 000 грн.

Оскільки оплата за договором передбачена один раз у рік, наприкінці року орендні платежі розподіляються в такий спосіб:

Дата	Орендні платежі			Залишок заборгованості на кінець періоду
	мінімальна сума орендних платежів	винагорода за користування устаткуванням	за устаткування	
02.01.2015	–	–	–	28 000
31.12.2015	19 000	5 000	14 000	14 000
31.12.2016	19 000	5 000	14 000	–
Усього	38 000	10 000	28 000	–

Необхідно: відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку в орендаря.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та оброблення, самореалізація на практичних заняттях.

Критеріями оцінювання есе є:

здатність проводити критичне та незалежне оцінювання певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

оформлення роботи.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Шляхом поточного оцінювання протягом семестру студент може отримати максимальну кількість балів – 60. Мінімальна кількість балів для отримання допуску до екзамену – 35.

Формою підсумкового контролю є екзамен, за який студент може отримати максимальну кількість балів – 40. Мінімальна кількість балів, що дає змогу зарахувати складання екзамену, – 25.

Зразок екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Спеціальність 071 "Облік і оподаткування"
Навчальна дисципліна "Фінансовий облік II"
Курс 3. Семестр 5

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ

Завдання 1 (стереотипне). Скласти кореспонденцію рахунків у журналі господарських операцій, в окремих пунктах визначити суму.

Журнал господарських операцій

№ п/п	Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Перераховано попередню оплату постачальнику за запасні частини			9 720
2	Нарахований податковий кредит з ПДВ з попередньої оплати за запчастини			
3	Списана собівартість реалізованого програмного забезпечення, призначеного для продажу			2 000
4	Відображені втрати від неопераційних курсових різниць із заборгованості засновника-нерезидента до статутного капіталу			100
5	Підприємством безоплатно отримані і зараховані на баланс комплектувальні вироби			2 250
6	Отримані запасні частини від постачальника за попередньою оплатою			8 100
7	Списаний раніше нарахований податковий кредит з ПДВ			
8	Викуплені акції власної емісії за рахунок коштів на поточному рахунку в банку			2 000
9	Оприбутковані надлишки матеріалів, виявлені під час інвентаризації			350
10	Нараховані дивіденди власникам акцій			10 000

Завдання 2 (стереотипне). ТОВ "Седіп" 02.03.2016 р. отримало в АКБ "АПК" кредит на 36 000 грн на 3 місяці під 24 % річних і погасило заборгованість перед постачальниками на суму 36 000 грн за рахунок цих коштів. 31.03.2016 р. нараховано і перераховано відсотки за кредит у сумі 720 грн, а також 12 000 грн основної суми заборгованості за короткостроковим кредитом банку. *Необхідно:* відобразити операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 3 (діагностичне). Відповідно до колективного договору на підприємстві "Аргус" 8-годинний робочий день, 40-годинний робочий тиждень. У березні місяці за графіком роботи підприємства 21 робочий день (вихідні 1, 7, 8, 9, 14, 15, 21, 22, 28, 29 березня). За даними табельного обліку є така інформація про працівників планово-економічного відділу:

П. І. Б.	Посада	Оклад, грн	Відпра- цьовано днів	Відпра- цьовано годин	Неявки, календарних днів		
					відпустка	листок непрацездатності	інші
В. Г. Петрова	економіст 1-ї категорії	2 850	15	120	–	8	–
Д. Е. Сидорова	економіст 2-ї категорії	2 600	11	88	14	–	–

Для нарахування оплати за листком непрацездатності, що наданий працівником, є така інформація: період тимчасової непрацездатності з 16 березня (понеділок) до 23 березня (понеділок) включно, страховий стаж В. Г. Петрової 7 років 10 міс., заробіток за вересень 2014 – лютий 2015 рр. – 17 900 грн, у тому числі основна заробітна плата – 14 850 грн, плата за листком непрацездатності – 750 грн, матеріальна допомога – 800 грн, одноразова премія – 1 500 грн. Фактично відпрацьовано за розрахунковий період 105 днів.

В. Г. Петрова надала в бухгалтерію підприємства відповідні документи, що підтверджують, що вона є самотньою матір'ю, яка виховує двоє дітей до 18 років.

Для нарахування відпускних є така інформація: Д. Е. Сидорова знаходилася в навчальній відпустці з 2 до 16 березня включно, заробіток за березень 2014 – лютий 2015 рр. – 30 450 грн, у тому числі основна заробітна плата – 27 550 грн, плата за листком непрацездатності – 550 грн, матеріальна допомога – 900 грн, піврічна премія, нарахована в липні 2014 р. – 1 450 грн.

Відповідно до наказу про облікову політику підприємство здійснює резервування відпускних.

Необхідно:

1) визначити суму зарплати за відпрацьований час працівникам планово-економічного відділу;

2) визначити суму оплати листка непрацездатності В. Г. Петрової і відпускних Д. Е. Сидорової;

3) визначити суму відповідних утримань із заробітку працівників планово-економічного відділу.

Завдання 4 (діагностичне). На підставі даних завдання 3 провести нарахування єдиного соціального внеску відповідно до чинного законодавства. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку господарські операції із нарахування заробітної плати за відпрацьований час, оплати часу непрацездатності, відпускних працівників, утримань із заробітної плати і відрахування від фонду оплати праці працівників планово-економічного відділу.

Завдання 5 (евристичне). ТОВ "Аргус +" виготовляє залізобетонні конструкції. У першому кварталі 2015 року товариством було виготовлено 1 256 шт. таких конструкцій. У звітному періоді здійснені такі операції:

реалізовано вітчизняним покупцям 985 шт. за ціною 356 грн за шт., у тому числі ПДВ. Собівартість одиниці конструкції складає 301 грн, грошові кошти надійшли від покупців на рахунок у банку в сумі 132 600 грн;

продано легковий автомобіль вітчизняному покупцю на 63 600 грн, у тому числі ПДВ – 10 600 грн. Відомо, що первісна вартість автомобіля складає 109 800 грн, знос на момент продажу становить 70 050 грн. Заборгованість покупцем погашена у 1-му кварталі.

Необхідно:

1) скласти кореспонденцію рахунків за реалізацією активів;

2) списати на фінансовий результат доходи та витрати;

3) сформулювати рішення бухгалтера щодо відображення проведених операцій у відповідних первинних документах та облікових регістрах.

Критерії оцінювання виконання екзаменаційних завдань.

Перше і друге завдання характеризують професійні навички студента на стереотипному рівні й оцінюються максимально на рівні 12 балів (6 балів за кожне).

Максимальна кількість балів за перше завдання (6 балів) ставиться, якщо завдання виконано правильно і студент правильно вказав усі бухгалтерські проводки та розрахував суми. Кожна правильно складена бухгалтерська проводка та правильно розрахована сума оцінюється в 0,5 бала.

Максимальна кількість балів за друге завдання (6 балів) ставиться за правильного формулювання змісту господарських операцій (2 бали), правильного складання всіх бухгалтерських проводок (2 бали) та правильного розрахунку сум (2 бали).

Правильно вирішене третє і четверте завдання дає можливість студенту набрати ще 16 балів (по 8 балів за кожне). Третє і четверте завдання характеризуються як діагностичні.

Максимальна кількість балів ставиться студенту, якщо він у повному обсязі з відповідними поясненнями здійснює всі розрахунки, не допускає арифметичних помилок (3 бали), правильно і послідовно формулює зміст господарських операцій (2 бали) та складає бухгалтерські проводки (3 бали).

Якщо студент допускає розрахункові помилки, наводить неправильну методику розрахунку, або не до кінця виконує завдання – він отримує від 1 до 7 балів залежно від ступеня виконання кожного завдання.

П'яте завдання оцінюється максимально у 12 балів (по 3 бали за правильне виконання кожного пункту завдання) і дає можливість студенту отримати максимальний бал за екзамен – 40 балів. Це завдання характеризується як евристичне.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 11.1.

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання			Рівень сформованості компетентностей		
						Форми контролю	Макс. бал	
1	2	3	4			5	6	
Змістовий модуль 1. Короткострокові та довгострокові зобов'язання і їх облік							21,7	
Знання, вміння та навички щодо обліку короткострокових та довгострокових зобов'язань підприємства	Знати порядок відкриття рахунку в банку. Вміти відображати в обліку короткострокові зобов'язання	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Облік короткострокових зобов'язань	Робота на лекції	0,5
				2	Лабораторне заняття	Автоматизований облік короткострокових зобов'язань підприємства	Робота на занятті	0,4
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з обліку короткострокових зобов'язань підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,4
			СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		
				Знати особливості відображення в обліку операцій за довгостроковими облігаціями і фінансовою орендою	2	Ауд.	2	Лекція
	2	Лабораторне заняття	Автоматизований облік короткострокових зобов'язань підприємства				Робота на занятті	0,4
	4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з обліку короткострокових зобов'язань підприємства. Вирішення практичних завдань з обліку довгострокових кредитів банку та зобов'язань за облігаціями				Активна участь у виконанні практичних завдань	0,8
	СРС	9	Підготовка до занять			Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою		

1		2	3	4		5	6	
Знання, вміння та навички щодо обліку короткострокових та довгострокових зобов'язань підприємства	Знати особливості відображення в обліку операцій за довгостроковими облігаціями і фінансовою орендою	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Облік довгострокових зобов'язань	Робота на лекції	0,5
				2	Лабораторне заняття	Автоматизований облік довгострокових кредитів банку та зобов'язань за облігаціями	Робота на занятті	0,4
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з обліку фінансової оренди	Активна участь у виконанні практичних завдань. Перевірка виконання завдання та його захист	3,4
	10	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою					
	Вміти вести облік робочого часу. Знати порядок нарахування заробітної плати та інших виплат персоналу. Вміти відображати в обліку нарахування заробітної плати та інших виплат і здійснювати утримання із заробітної плати	4	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Облік праці та її оплати	Робота на лекції	0,5
				2	Лабораторне заняття	Автоматизований облік розрахунків за фінансовою орендою	Робота на занятті	0,4
				4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з обліку робочого часу на підприємстві	Активна участь у виконанні практичних завдань. Контрольна робота	5,8
	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою. Виконання контрольної роботи					
	Вміти вести облік робочого часу. Знати порядок нарахування заробітної плати та інших виплат персоналу. Вміти відображати в обліку нарахування заробітної плати та інших виплат і здійснювати утримання із заробітної плати	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Облік праці та її оплати	Робота на лекції	0,5
				4	Лабораторне заняття	Автоматизований облік робочого часу. Автоматизований облік нарахування заробітної плати	Робота на занятті	0,8
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з нарахування та обліку заробітної плати	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,4
				10	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою		

1	2	3	4		5	6			
Знання, вміння та навички щодо обліку короткострокових та довгострокових зобов'язань підприємства	Вміти відобразити в обліку утримання із заробітної плати	6	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Облік праці та її оплати	Робота на лекції	0,5	
				2	Лабораторне заняття	Відображення утримань із зарплати в автоматизованому обліку	Робота на занятті	0,4	
				2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з відображення в обліку утримань із заробітної плати	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,4	
		СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою				
			7	Ауд.	2	Лекція			Тема 4. Облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами
					4	Лабораторне заняття	Виплата заробітної плати за автоматизованого обліку. Автоматизований облік розрахунків за податками і платежами	Робота на занятті	0,8
	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з обліку розрахунків з бюджетом	Активна участь у виконанні практичних завдань.	3,4				
	СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою		Перевірка виконання завдання та його захист			
	Змістовий модуль 2. Облік доходів, витрат, фінансових результатів та власного капіталу підприємства							38,3	
			8	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства	Робота на лекції	0,5
					2	Лабораторне заняття	Автоматизований облік витрат підприємства	Робота на занятті	0,4

1	2	3	4		5	6	
Знання, вміння та навички щодо обліку доходів, витрат, фінансових результатів та власного капіталу підприємства Вміти відображати на рахунках бухгалтерського обліку, а також в первинних та зведених документах доходи і витрати підприємства	8	СРС	4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з обліку витрат операційної діяльності	Активна участь у виконанні практичних завдань. Контрольна робота	5,8
			10	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою. Виконання контрольної роботи		
	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства	Робота на лекції	0,5
			4	Лабораторне заняття	Автоматизований облік витрат підприємства	Робота на занятті	0,8
			2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з обліку витрат фінансової та інвестиційної діяльності	Активна участь	0,4
		9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою	у виконанні практичних завдань		
	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства	Робота на лекції	0,5
			2	Лабораторне заняття	Автоматизований облік доходів підприємства. Формування фінансових результатів у автоматизованій системі обліку	Робота на занятті	0,4
			4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з обліку доходів підприємства. Вирішення практичних завдань з обліку фінансових результатів. Вирішення практичних завдань з обліку доходів майбутніх періодів	Активна участь у виконанні практичних завдань. Перевірка виконання і захист завдання	3,8

1	2	3	4		5	6		
Знання, вміння та навички щодо обліку доходів, витрат, фінансових результатів та власного капіталу підприємства	Знати склад доходів майбутніх періодів. Вміти відображати в обліку такі доходи	СРС	9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою			
			Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства. Тема 6. Облік доходів майбутніх періодів	Робота на лекції	0,5
				4	Лабораторне заняття	Автоматизований облік доходів майбутніх періодів. Автоматизований облік складових власного капіталу підприємства	Робота на занятті	0,8
		СРС	2	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань з обліку статутного, резервного, вилученого, додаткового капіталу	Активна участь у виконанні практичних завдань.	Контрольна робота	5,4
			9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою. Виконання контрольної роботи			
			Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Облік власного капіталу		
	2	Лабораторне заняття		Автоматизований облік складових власного капіталу підприємства	Робота на занятті	0,4		
	4	Практичне заняття		Вирішення практичних завдань з обліку статутного, резервного, вилученого, додаткового капіталу	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,8		
	10	Підготовка до занять		Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою				
	13	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Облік власного капіталу	Робота на лекції	0,5	

Закінчення табл. 11.1

1		2	3	4		5	6		
Знання, вміння та навички щодо обліку доходів, витрат, фінансових результатів та власного капіталу підприємства	Вміти відобразити в обліку зміни всіх складових власного капіталу	14	СРС	4	Лабораторне заняття	Складання фінансової звітності за автоматизованої системи обліку	Робота на занятті	0,8	
				2	Практичне заняття	Складання фінансової звітності	Активна участь у виконанні практичних завдань.	3,4	
				9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою	Перевірка виконання завдання		
	Знати складові фінансової звітності підприємства. Вміти складати форми звітності		СРС	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Фінансова звітність підприємства	Робота на лекції	0,5
					2	Лабораторне заняття	Складання фінансової звітності за автоматизованої системи обліку	Робота на занятті	0,4
					2	Практичне заняття	Складання фінансової звітності. Виконання контрольної роботи	Активна участь у виконанні практичних завдань.	11,2
					9	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань за темою. Виконання контрольної роботи	Контрольна робота. Перевірка есе	
	СЕСІЯ		СРС	Ауд.	2	Передекзаменаційна консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
					2	Екзамен	Виконання завдань екзаменаційного білета		
					14	Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів дисципліни		
Усього годин			216	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни			100		
							з них		
							поточний контроль	60,00	
							підсумковий контроль	40,00	

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 11.2.

Таблиця 11.2

Розподіл балів за формами та методами навчання

Теми змістового модуля		Лекції	Практичні	Лабораторні	Есе	Поточні КР	Екзамен	Усього
ЗМ 1	Тема 1. Облік короткострокових зобов'язань	0,5	0,8	0,8	5,8	2,5	40	-
	Тема 2. Облік довгострокових зобов'язань	1,0	3,8	0,8		2,5		
	Тема 3. Облік праці та її оплати	1,5	4,6	1,6		4		
	Тема 4. Облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами	0,5	0,4	0,4		1		
ЗМ 2	Тема 5. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства	1,75	4,6	1,6		4		
	Тема 6. Облік доходів майбутніх періодів	0,25	0,4	0,4		1		
	Тема 7. Облік власного капіталу	1,0	4,2	1,2		3		
	Тема 8. Фінансова звітність підприємства	0,5	0,8	0,8		2		
Усього		7,0	19,6	7,6	5,8	20	40	100

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 11.3.

Таблиця 11.3

Максимальний бал на тиждень

Теми змістового модуля		Лекції	Практичні	Лабораторні	Есе	Поточні КР	Усього	
1		2	3	4	5	6	7	
ЗМ 1	Тема 1	1 тиждень	0,5	0,4	0,4	-	-	1,3
	Тема 2	2 тиждень	0,5	0,8	0,4	-	-	1,7
	Тема 2	3 тиждень	0,5	3,4	0,4	-	-	4,3

		1	2	3	4	5	6	7
ЗМ 1	Тема 3	4 тиждень	0,5	0,8	0,4	–	5	6,7
		5 тиждень	0,5	0,4	0,8	–	–	1,7
		6 тиждень	0,5	0,4	0,4	–	–	1,3
	Тема 4	7 тиждень	0,5	3,4	0,8	–	–	4,7
ЗМ 2	Тема 5	8 тиждень	0,5	0,8	0,4	–	5	6,7
		9 тиждень	0,5	0,4	0,8	–	–	1,7
		10 тиждень	0,5	3,8	0,4	–	–	4,7
	Тема 6	11 тиждень	0,5	0,4	0,8	–	5	6,7
	Тема 7	12 тиждень	0,5	0,8	0,4	–	–	1,7
		13 тиждень	0,5	3,4	0,8	–	–	4,7
	Тема 8	14 тиждень	0,5	0,4	0,4	5,8	5	12,1
Екзамен		15–16 тиждень	–	–	–	–	–	40
Усього			7,0	19,6	7,6	5,8	20	100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 11.4).

Таблиця 11.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Инструкция об использовании Плана счетов бухгалтерского учета активов, капитала, обязательств и хозяйственных операций предприятий и организаций № 291 от 30.11.1999 г. // Все о бухгалтерском учете. – 2008. – № 27. – С. 6–64.
2. Маляревский Ю. Д. Финансовый учет / Ю. Д. Маляревский, П. С. Тютюнник. – Харьков : ИД "Инжэк", 2003. – 288 с.
3. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356 // Баланс. – 2001. – № 5. – С. 2–9.
4. Национальные стандарты бухгалтерского учета // Все о бухгалтерском учете. – 2008. – № 13. – С. 3–112.
5. Тютюнник П. С. Финансовый учет : конспект лекций. Ч. 1. / П. С. Тютюнник, Ю. Д. Маляревский. – Харьков : ХГЭУ, 2003. – 104 с.
6. Тютюнник П. С. Финансовый учет : конспект лекций. Ч. 2 / П. С. Тютюнник, Ю. Д. Маляревский. – Харьков : ХГЭУ, 2003. – 100 с.

12.2. Додаткова

7. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець та ін. ; під заг. ред. Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир : ПП "Рута", 2009. – 912 с.
8. Волкова І. А. Фінансовий облік – 2 : навч. посіб. / І. А. Волкова. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 224 с.
9. Крупка Я. Д. Фінансовий облік : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. Л. Микитюк та ін. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ : Кондор-Видавництво, 2013. – 551 с.
10. Сук Л. К. Фінансовий облік : навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – Київ : Знання, 2010. – 629 с.

12.3. Інформаційні ресурси

11. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.kiev.ua.

12. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р., зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kiev.rada.gov.ua.

13. Фінансовий облік – 2 : конспект лекцій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=1108>.

12.4. Методичне забезпечення

14. Методические рекомендации к самостоятельной работе по учету финансовых инвестиций по учебной дисциплине "Финансовый учет – 2" для иностранных студентов направления подготовки 6.030509 "Учет и аудит" всех форм обучения / Ю. Д. Маляревский, Л. В. Безкоровайная, В. В. Ольховская и др. – Харьков : Изд. ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2014. – 32 с.

15. Методические рекомендации к самостоятельной работе по учету труда и его оплаты по учебной дисциплине "Финансовый учет – 2" для иностранных студентов направления подготовки 6.030509 "Учет и аудит" всех форм обучения / Ю. Д. Маляревский, Л. В. Безкоровайная, В. В. Ольховская и др. – Харьков : Изд. ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2014. – 48 с.

16. Методические рекомендации к самостоятельной работе по учету обязательств по учебной дисциплине "Финансовый учет – 2" для иностранных студентов направления подготовки 6.030509 "Учет и аудит" всех форм обучения / Ю. Д. Маляревский, Л. В. Безкоровайная, В. В. Ольховская и др. – Харьков : Изд. ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2015. – 47 с.

17. Методические рекомендации к самостоятельной работе по учету доходов, расходов и результатов деятельности по учебной дисциплине "Финансовый учет – 2" для иностранных студентов направления подготовки 6.030509 "Учет и аудит" всех форм обучения / Ю. Д. Маляревский, Л. В. Безкоровайная, В. В. Ольховская и др. – Харьков : Изд. ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2015. – 58 с.

18. Методические рекомендации к самостоятельной работе по учету собственного капитала по учебной дисциплине "Финансовый учет – 2" для иностранных студентов направления подготовки 6.030509 "Учет и аудит" всех форм обучения / Ю. Д. Маляревский, Л. В. Безкоровайная, В. В. Ольховская и др. – Харьков : Изд. ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2015. – 32 с.

Додатки

Додаток А

Таблиця А. 1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Фінансовий облік II" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Облік короткострокових зобов'язань					
Визначати порядок відображення в обліку поточних зобов'язань	Сутність поточних зобов'язань, їх склад, порядок оцінювання та відображення у звітності	Знання первинних і зведених бухгалтерських документів для відображення поточних зобов'язань підприємства та рахунків обліку поточних зобов'язань	Відображати поточні зобов'язання у первинних документах та на рахунках бухгалтерського обліку, у фінансовій звітності підприємства	Презентувати відображення поточних зобов'язань у первинних документах та на рахунках бухгалтерського обліку	Відповідальність за точність інформації стосовно короткострокових зобов'язань підприємства за їх складовими
Тема 2. Облік довгострокових зобов'язань					
Визначати технологію обліку довгострокових зобов'язань підприємства	Сутність довгострокових зобов'язань, їх склад, порядок оцінювання та відображення у звітності	Знання первинних і зведених бухгалтерських документів для відображення довгострокових зобов'язань підприємства та рахунків обліку довгострокових зобов'язань	Відображати довгострокові зобов'язання у первинних документах та на рахунках бухгалтерського обліку, у фінансовій звітності підприємства	Презентувати відображення поточних зобов'язань у первинних документах та на рахунках бухгалтерського обліку	Відповідальність за точність інформації стосовно довгострокових зобов'язань підприємства за їх складовими

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Облік праці та її оплати					
Здійснювати первинний та зведений облік праці і її оплати на підприємстві	Характеристика форм та систем оплати праці, порядок нарахування заробітної плати та здійснення утримань з неї	Знання особливостей нарахування заробітної плати за різних форм та систем. Знання первинних та зведених документів для нарахування заробітної плати і утримань з неї; рахунків бухгалтерського обліку для відображення нарахування заробітної плати та утримань з неї	Здійснювати нарахування заробітної плати, утримання з неї. Складати первинні та зведені документи з обліку праці та її оплати. Відображати на рахунках бухгалтерського обліку розрахунки з оплати праці	Презентувати розрахунок заробітної плати, утримання з неї, а також відображення розрахунків з оплати праці на рахунках бухгалтерського обліку та у первинних документах	Відповідальність за точність інформації за зборгованістю з оплати праці працівникам та здійснені розрахунки з персоналом
Тема 4. Облік розрахунків з бюджетом за податками та обов'язковими платежами					
Здійснювати розрахунок податків та обов'язкових платежів і відображати їх в обліку	Перелік податків та обов'язкових платежів і порядок здійснення розрахунків з бюджетом	Знання методики нарахування податків та зборів, документів для їх відображення та рахунків обліку	Здійснювати нарахування податків та зборів, складати податкові документи і звіти, відображати нарахування та сплату податків і зборів на рахунках бухгалтерського обліку	Презентувати розрахунок податків і обов'язкових платежів, а також відображення розрахунків з бюджетом на рахунках бухгалтерського обліку та у первинних документах	Відповідальність за точність інформації за зборгованістю з податків та обов'язкових платежів та здійснені розрахунки з бюджетом
Тема 5. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства					
Здійснювати розрахунок доходів і витрат, фінансових результатів та відображати їх в обліку	Складові доходів і витрат підприємства, порядок розрахунку фінансових результатів	Знання порядку розрахунку доходів і витрат від різних видів діяльності, їх списання на фінансові результати; рахунків, призначених для обліку доходів і витрат; первинних та зведених документів для їх обліку	Здійснювати розрахунок доходів і витрат підприємства, відображати їх на рахунках обліку. Складати первинні та зведені документи з обліку доходів і витрат. Відображати у звітах доходи і витрати підприємства	Презентувати відображення доходів і витрат на рахунках бухгалтерського обліку, у первинних, зведених та звітних документах. Презентувати результати розрахунку фінансових результатів	Відповідальність за точність інформації про доходи, витрати і фінансові результати підприємства від усіх видів діяльності

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Облік доходів майбутніх періодів					
Відобразити в обліку доходи майбутніх періодів	Поняття доходів майбутніх періодів, рахунков, призначений для їх обліку	Знання порядку відображення доходів майбутніх періодів на рахунках бухгалтерського обліку; первинних та зведених документів для їх обліку	Визначати витрати, що відносяться до майбутніх періодів. Відобразити їх на рахунках бухгалтерського обліку, у первинних і зведених документах, звітах. Списувати доходи майбутніх періодів	Презентувати відображення в первинних документах та на рахунках бухгалтерського обліку доходів майбутніх періодів	Відповідальність за точність інформації про доходи майбутніх періодів
Тема 7. Облік власного капіталу					
Відобразити в обліку формування і використання власного капіталу підприємства	Складові власного капіталу підприємства, порядок їх створення і призначення	Знання порядку відображення власного капіталу на рахунках обліку, у первинних, зведених та звітних документах	Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку формування і використання складових власного капіталу підприємства. Визначати величину власного капіталу у звітності підприємства	Презентувати відображення власного капіталу на рахунках бухгалтерського обліку і у фінансовій звітності підприємства	Відповідальність за точність інформації про власний капітал підприємства
Тема 8. Фінансова звітність підприємства					
Складати фінансову звітність підприємства	Сутність фінансової звітності, її склад	Знання основ складання фінансової звітності підприємства	Складати фінансову звітність підприємства	Презентувати складені форми фінансової звітності	Відповідальність за достовірність інформації, наведеної у звітності підприємства

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	12
5. Теми практичних занять.....	14
5.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	15
6. Теми лабораторних занять.....	17
6.1. Приклади типових завдань для лабораторних робіт за темами.....	18
7. Самостійна робота.....	19
7.1. Проблематика есе з навчальної дисципліни.....	22
7.2. Контрольні запитання для самодіагностики.....	23
8. Індивідуально-консультативна робота.....	26
9. Методи навчання.....	26
10. Методи контролю.....	29
11. Розподіл балів, які отримують студенти.....	36
12. Рекомендована література.....	45
12.1. Основна.....	45
12.2. Додаткова.....	45
12.3. Інформаційні ресурси.....	45
12.4. Методичне забезпечення.....	46
Додатки.....	47

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК II

**Робоча програма
для студентів спеціальності
071 "Облік і оподаткування"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Малярєвський Юрій Дмитрович**
Безкоровайна Лідія Василівна
Фартушняк Ольга Вікторівна
Пасічник Інна Юріївна

Відповідальний за видання *А. А. Пилипенко*

Редактор *В. Ю. Степаненко*

Коректор *Т. А. Маркова*

План 2017 р. Поз. № 4 ЕВ. Обсяг 51 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*